

12.11.2018

Asia/9

§ 701

V 28.11.2018, Valtuutettu Tuula Haataisen aloite nuorten kasvaneeseen asunnottomuuteen puuttumisesta

HEL 2018-004197 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Tuula Haataisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Elina Eskelä, suunnittelija, puhelin: 310 36083
elina.eskela(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuula Haataisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Tuula Haatainen ja 35 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että nuorten kasvaneeseen asunnottomuuteen on puututtava. Aloitteessa esitetään, että Helsingin tulee panostaa nuorten asunnottomuuden poistamiseen lisäämällä kohtuuhintaisen asumisen määrää ja kehittämällä lastensuojelun jälkihuoltoa. Aloitteessa esitetään myös, että Helsingin tulee selvittää kaupungin ja kaupungissa olevien tyhjien tilojen sopivuutta nuorten tuettuun asumiseen sekä nuorten asunnoiksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Helsingin kaupungin ARA:lle toimittaman asuntomarkkinaselvityksen mukaan marraskuussa 2017 Helsingissä oli yhteensä 3 760 asunno-

tonta. Näistä 3 500 oli yksinäisiä asunnottomia, joista 1 130 pitkäaikaisasunnottomia. Pitkäaikaisasunnottomalla tarkoitetaan henkilöä, joka on ollut asunnottomana yhtäjaksoisesti vuoden tai toistuvasti kolmen vuoden aikana, ja jonka tilanteen taustalla on sosiaalisia, taloudellisia tai terveyteen liittyviä syitä. Lisäksi asunnon puutteen vuoksi erillään tai tilapäismajoituksessa asui 130 ruokakuntaa, joihin kuului 180 aikuista ja 80 lasta.

Yhteensä 3 500 yksinäisestä asunnottomasta 800 oli nuoria (alle 25 v.), joista 200 pitkäaikaisasunnottomia. Suurin osa yksinäisistä asunnottomista majoittuu tilapäisesti sukulaisten ja tuttavien luona.

Asuntomarkkinaselvityksen mukaan nuorten asunnottomien lukumäärä on noussut sadalla henkilöllä vuosina 2016-2017. Luku ei ole täysin luotettava, sillä asunnottomuuden tilastointi ei ole yksiselitteistä. Seurantaa vaikeuttaa myös toimeentulotuen siirtyminen Kelaan: Kelan tilastoinnin perusteella ei ole mahdollista tehdä vertailua edellisvuoteen, joten asunnottomuuden kehitystä on vaikea arvioida luotettavasti.

Asunnottomuuden tilastoinnin tarkentamiseksi on syksyllä 2018 työstitetty ARA:n asuntomarkkinaselvityksen uudistamista asunnottomien tilastoinnin osalta yhteistyössä ARA:n, Y-säätiön sekä pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Pääkaupunkiseudun kunnat ovat toimittaneet ARA:lle selvityksen tilastointimenetelmistään, ja vuoden 2018 asunnottomuus-kysely lähetetään kuntiin Webropol-kyselynä marraskuussa. Lisäksi ARA ja Kela edelleen kehittävät toimeentulotukilomaketta siten, että se palvelisi paremmin myös asunnottomuuden tilastoinnissa.

Nuorten asunnottomuus saattaa jäädä tilastoilta piiloon, sillä nuoret asunnottomat eivät välttämättä ole tukitoimien asiakkaita, ja he saattavat yöpyä sukulaisten tai tuttavien luona. ARA:n kanssa asunnottomuuden tilastointia kehitettäessä on myös ollut alustavia keskusteluja siitä, että tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona asuvien asunnottomien tilannetta arvioitaisiin jatkossa esimerkiksi kolmen vuoden välein laadullisin menetelmin, sillä heidän absoluuttisen lukumääränsä arviointi on hyvin vaikeaa.

Nuorten asunnottomuutta, kuten asunnottomuutta yleensä, vähennetään parhaiten takaamalla riittävä asuntotuotanto sekä kohtuuhintaisen asuntojen osuus asuntotuotannossa. Kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon varmistaminen on yksi Helsingin kaupungin keskeisistä asuntopoliittisista tavoitteista. Kotikaupunkina Helsinki – Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa 2016 tavoitteena on tuottaa 6 000 asuntoa vuosittain (7 000 asuntoa vuosittain vuodesta 2019 lähtien). Tavoitteena on, että 25 prosenttia asuntotuotannosta on ara-vuokra-asuntoja (sisältäen opiskelija- ja nuorisoasunnot).

Helsingissä oli vuoden 2017 lopussa noin 362 000 asuntoa, joista reilu 10 000 on opiskelija- ja nuorisoasuntoja. Asuntotuotantomäärät ovat tällä hetkellä ennätyskorkeat Helsingissä. Vuonna 2018 on 30.9.2018 mennessä valmistunut 3 689 asuntoa, joista 17,9 % on ara-vuokra-asuntoja. Opiskelija-asuntoja näistä valmistuneista asunnoista on 303 kpl. Syyskuussa 2018 rakenteilla oli 9 100 asuntoa, ja vuonna 2018 on alkanut yli 6 000 asunnon rakentaminen. Ara-vuokra-asuntotuotannon haasteena on rakentamisen korkean tuotantotason aiheuttama resurssitilanne ja siten urakkatarjousten vähäisyys ja kalleus.

Vuonna 2017 välitykseen vapautui 3 609 kaupungin omistamaa ara-vuokra-asuntoa, mikä on huomattavasti enemmän kuin aikaisempina vuosina. Kaupungin ara-vuokra-asunnot kohdentuvat pääasiassa alle 34-vuotiaille nuorille aikuisille: heitä oli asunnon saaneista 60 prosenttia.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimessa nuorten jälkihuolto prosessia on lähdetty kehittämään monitoimijaiseksi selkeyttämällä sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien kokonaisprosessia ja karsimalla päällekkäistä työtä. Tavoitteena on, että jokaisella jälkihuolto nuorella on jälkihuollon aikana ja sen jälkeen asunto, järkevää ohjelmaa päivisin ja turvallinen aikuinen. Lisäksi hänellä tulee olla mahdollisuus opiskella (jokaisen osalta peruskoulu ja 2. asteen tutkinto).

Selvitystä lastensuojelun jälkihuollon työntekijämitoituksesta on käsitelty sosiaali- ja terveyslautakunnassa 11.9.2018. Jälkihuollon palveluissa sosiaalityö ja tuettu asuminen ovat tähän asti olleet toisistaan irrallisina palveluina. Tukiasumisen sosiaaliohjaus on kohdistunut 302 jälkihuollon asunnossa asuvaan nuoreen.

Jälkihuollossa työskentelee 3 esimiestä, 9 sosiaalityöntekijää ja 20 sosiaaliohjaajaa, sekä kaupunginhallituksen käyttövaroilla lisäresursseina palkatut 4 sosiaaliohjaajaa vuoden 2018 loppuun asti. Sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien yhteiset tiimit aloittivat kokeiluna toukokuussa 2018. Kussakin tiimissä on kolme sosiaalityöntekijää ja kaupunginhallituksen käyttövaroilla palkattua 1-2 sosiaaliohjaajaa. Kokeilun ajan sosiaaliohjaajat tarjoavat palveluja erityisesti nuorille, jotka eivät asu jälkihuollon tuetussa asumisessa. Sosiaaliohjaajien keskeinen tehtävä on tarjota jokaiselle jälkihuolto nuorelle tarvittavaa tukea, joka liittyy erityisesti arjen ja asumisen taitoihin. Vuoden 2019 alusta tarjotaan jälkihuollon sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelut kaikille jälkihuollon asiakkaille heidän tarpeidensa mukaisesti, ei asumisstatuksen mukaan.

Vuonna 2017 jälkihuollossa oli 1 079 asiakasta. Kuukausitasolla palveluiden piirissä on noin 800 nuorta. Kullakin sosiaalityöntekijällä on noin 90 asiakasta. Nuorista noin 75 %:lla on vahvan, tehostetun tai kiireelli-

12.11.2018

sen tuen tarve. Sosiaaliohjauksen tarve on keskimäärin 590 asiakkaalla vuodessa. Sosiaaliohjaajan tuen tarve vaihtelee useammasta kerrasta kuukaudessa useaan kertaan viikossa riippuen nuoren tilanteesta.

Hietaniemenkadun asunnottomien palvelukeskuksessa on vuonna 2017 yöpynyt 692 eri asukasta ja heistä 20% (138) on ollut nuoria. Suuri osa on jälkihuollon entisiä asiakkaita, ja monella on lastensuojelutausta.

Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen hankkeessa Oman muotoinen koti (2015-2017) etsittiin uusia ratkaisuja alle 25-vuotiaiden asumiseen. Hankkeessa tehtiin yhteisöasumisen kokeilu, jota varten etsittiin asumiskäyttöön muokattavaa tyhjää toimistotilaa. Tilakartoituksen kautta löytyi kuitenkin Kannelmäestä kaksi vuotta tyhjillään ollut entinen nuorisokoti, joka tarjosi monia etuja toimistotilaan verrattuna. Kaavamuutosta tai käyttötarkoituksen muutosta ei tarvittu, koska voimassaolevan asemakaavan mukaan kyseessä on asuntotontti. Myöskään märkätiloja eikä kantavia rakenteita tarvinnut muuttaa.

Yhteisöasumisen vajaan vuoden mittaisessa kokeilussa asunnossa asui enimmillään yhdeksän nuorta. Kokeilun aikana ilmeni lukuisia haasteita. Suurimmaksi ongelmaksi muodostui asunnon ja sitä kautta muodostetun yhteisön liian suuri koko, joka aiheutti ongelmia ryhmäytymisessä ja kommunikaatiossa. Haasteita oli ihmissuhteisiin ja kodin siisteyteen liittyen. Kannelmäen yhteisöasumisen kokeilu osoitti, että toisilleen ennalta täysin tuntemattomien nuorten asuttaminen samaan asuntoon kevyellä tutustuttamisprosessilla ja ilman asumisohjausta ei toiminut.

Lähtökohtaisesti Helsingin kaupunki suhtautuu positiivisesti nuorten yhteisöasumiseen, mutta se toimii parhaiten nuorten itsensä aloittamana ja toteuttamana. Esimerkiksi Helsingin kaupungilta voi hakea myös yhdessä asuntoa.

Tarkoituksenmukaisinta on lisätä tavallisten asuntojen tarjontaa, ei muokata tyhjiä tiloja nuorten asunnoiksi. Tyhjien tilojen käyttö asumiseen ei ole mahdollista, elleivät ne ole asuntoja. Nuorten asuntojen täytyy täyttää kaikki tavallisilta asunnoilta vaadittavat ominaisuudet.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Elina Eskelä, suunnittelija, puhelin: 310 36083
elina.eskela(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

12.11.2018

Asia/9

1 Valtuutettu Tuula Haataisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566